

POČTAJ BÓH

ČAS OPÍS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

8. číslo

Budyšin, awgusta 1972

Lětník 92

Ochranowske hesło 17. junija 1972

Wobróc so nětko k swojemu Bohu, wobarnuj smilnosť a prawo a stajej nadziju na swogeho Boha. Hos. 12,7

Zahajenje cyrkwinskeho dnja we Łazu

Naš lětuši serbski cyrkwinski dzeń steji w znamjenju wšelakich jubilejow: My spominamy – a k tomu smy přišli do Łaza – na našeho Handrija Zejlerja, kiž před 100 lětami zemrě; a před 30 lětami džěše na Božu prawdu Jurij Malink. Wobaj běštaj něhdušej fararjej tuteje wosady a swěrnaj synaj našeho luda. Kóždy z njeju měješe swój wuznam a swoju zaslužbu, kóždy na swoje wašnje. Zejler je znaty basnik a je swojemu ludu daril pěnje a spěwy dosć a nadosć; Malink bě horliwy wojowar w rjadach wuznawarskeje cyrkwy; wón cheyš swoju wosadu wědomje wuchować před wopačnej wučbu a dyrbeše za to čerpjeć. My spominamy na wobeju swěrneju z wulkej džakownosću.

W samsnym času, w kotrymž smy nětko tu we Łazu, swjeći so druhdze jubilej hišće wjetšeho wuznama: Runje džensa před 250 lětami pušćichu přeni štom za natwar Ochranowa (Herrnhut). Kajke žórlo žohnowanja je so wot tam wuliwalo na cyly swět, křesćanski kaž njekřesćanski! Kelko pohanow njebě, kiž buchu přez Ochranowske misionstwo ke Chrystusej wobroćeni a z tym k prawemu, žiwemu Bohu!

A wo tym rěči spočatk našeho tekstsa, wo wobroćenju k Bohu. Přikaznja profeta Hoseasa nam wšitkim plaći. Wězo njemóže kóždy na dzeń a hodzinu fakt swogeho wobroćenja mjenować. Ja so dopominam, kak přjedawši biskop Ochranowskeje bratrskeje wosady Baudert to něhdy sam wo sebi wobswědči. Wón někak tak rěčeše: „Lubi bratra, ja běch přeco haluza na winowcu Chrystusu; wězo potrjebach přeco zaso wučisćenja a posylnjenja wěry. Ale wosebiteho wobroćenja njebě trjeba, dokelž cheych stajnje k Bohu wobroćeny čłowjek być.“

Tak dyrbi tež pola nas być: K Bohu při wobroćenju ludžo dyrbimy być a wostać. Njeby hrabja Zinzendorf tajki byl, njemóht dokonjeć, štož je sebi předewzał! Na jeho rowje džensa a jutře mnozy na Ochranowsk'm pohrjebnišću čitaja: „Wón bě postajeny, plód přinjesć, plód, kiž wostanje.“ Běda wšemu njeplódnemu křesćanstwu! Naš tekst rěči tež wo tym, zo mamy smilnosť a prawo wopokazać. Jenož hdyž to wobkedžbujemy, so sluby Boha, na kotrehož mamy a chcemy stajnje swoju nadziju stajec, dopjelnja. Tajki cyrkwinski dzeń, kajkiž chcemy nětko tu we Łazu započec, chce nam tež k tomu dopomhać.

La.

Pod klětku Handrija Zejlerja

Serbski cyrkwinski dzeń

Lětsa běchmy we Łazu, hdžež je w lětach 1835 do 1872 naš Handrij Zejler Bože słowo serbsce připowědal (druhdje wězo tež němšce), hdžež je Serb mjez Serbami byl, ze swojim ludom so wjeselił a so rudził, hdžež je za njón basnił, spěwał a pisał.

Hnydom za cyrkwu je jeho row. W jeho bliskosći spi jedyn z jeho naslědnikow, runje tak swěrnaj syn serbskeho luda, Łazowski farar Jurij Malink. Jeho tam pochowachu před 30 lětami.

Hdyž běchmy před 22 lětami we Łazu na Cyrkwinskim dnju, běše hišće naš luby Jan Haješ mjez nami. Tež na njeho lětsa z wulkej džakownosću spomnichmy.

Nochcemy so tak jara rudzić wo to, štož smy na Serbstwje we Łazu zhubili, ale džakownje to hajić a pěstować, štož smy z Łaza dostawali.

Sobotu běchmy jich telko, zo rumnosť lědom nam dosahaše. Br. Pětr Malink, syn Jurja Malinka, nam na

wěcywustojnje wašnje přednošowaše wo žiwjenju a skutkach Handrija Zejlerja.

1804 narodži so w Słonej Boršći (Budyska Michalska wosada)

Boži dom we Łazu

Chodžeše na Budyski gymnazij. Studowaše w Lipsku.

Čakaše doma na duchownske zastojnstwo.

Bě za kapłana w Klukšu.

1835 přińdže za fararja do Łaza.

15. 10. 1872 we Łazu zemrě.

Bóh Knjez bě dał Handrijej Zejlerjě bohate duchowne dary, a wón je je pilnje, horliwje, njesebičnje wužiwał w lubosći k Serbstwu. Pětr Malink w swojim přednošku tak rjenje wuzběhny, kak je Handrij Zejler wjesolósć a radosć Serbam dawał.

W žiwěj rozmołwje džěše nam wosebje, kak bychmy džensa móhli Zejlerjowje bohatstwa wužiwać.

Njedželu na kemšach měještaj službu synaj Łazowskeje wosady, farar na wotp. Jan Paler-Husćanski (z Třoch Zón) a farar na wotp. Richard Sołta-Wojerowski (z Bjedrichec). Dobře a wažne mysle předowanja chcemy wam we wosebitym nastawku přinjesć.

Wyši cyrkwinski rada Henckel z Drježdžan a wyši konsistorialny rada Jürgensohn ze Zhorjelca nas postrowištaj w mjenje jeju cyrkwjow a biskopow. Sotra Klicmanova z Českich Budějovic rěčeše k nam serbsce. Wona so ze Serbami znaje nětko přez 40 lět. W lubosći k nam je serbsku rěč nawuknyła. Wona je lajska předarka Českoserbskeje cyrkwy.

Wjesoła a dobra bě zaso naša připołdniša bjesada na farskej zahrodze pod wušiknym nawjedowanjom br. fararja Pawoła Wirtha-Klukšanskeho. Wšitcy ze zahoritósću sobu spěwamy naše lube narodne spěwy a kedžbnje posłuchachmy na recitacije Zejlerjowych basnjow a fabulow.

Popołdniša zhromadžizna bě tak poľnje wuhotowana wot našeje młodeje generacije. Hłowne napismo rěkaše:

Zmysl žiwjenja.

Sotra dr. Šerakowa a br. Pětr Ma-

Br. Maks Čabran-Poršičanski postrowi nas

Ow, kak wjeselimy so, hdyž so zhromadžimy swěru tu, hdžež nazhonimy to, štož posylni nam wěru. Swět wšak so stajnje měri z bliska a daloka, nas wšitkich k tomu čeri wot puća dobreho. My pak so chcemy podač Knjezej Jezom Chrystusej. Wón može k tomu pomhač, zo z nami derje steji. Wón je so za nas stajil a wšitkim je tak prajil: Čłowske džeci, słyšće słowa: Ja sym Jězus, kiž was woła zjawnje z lutej lubosću. Pójće sem, wy wurudzeni, z hrěšnej winu počezeni. We mni maće chowanku. Hdyž starosć, styk a zrudoba ci na dušu so wali, hdyž pomoc a wša nadžija na zdaca so ci zdali, da praša so twój Zbóžnik će: „Sy dowěrný? Maš lubo mje?“

Knjez Jězu, kedžbuj na mnje tu a daj, zo kaž na tebe w swojim cyłym žiwjenju tež kedžbuj na sebję. Před spytowarja lestnosću mje wobaraj z twojey pomocu. Božo, budž w twojey hnadže dale z nami přez Chrysta. Njeh naš skutk so derje radži za čas a za njebjesa. Pomhaj nam njesć wobčeznosć. W horju daj nam sčerpliwość.

Lube sotry! Lubi bratra!

Čas so minje, a my so bližimy k tomu, štož so nadžijamy, zo je zmysl křesćanskeho žiwjenja. Hižom někotre lěta su so minyle, zo sym na cyrkwinskih swjedženjach porěčał a sym to rady činił. Nic zo bych so z tym hordžil a chwalił, zo sym mudry. Ně, čuju to za swoju winowatosć, tutón dar a hnadu wužiwać a dale dawać. Snadž budže to lětsa posledni raz, dokelž bližu so na kóncu tutoho lěta, da-li Bóh, swojim 70. narodninam. Jeli pak mi njebjeski Wótc dale zemské žiwjenje zdzerži, sym zwólniwy jemu z wutrobnym džakom sluziž.

Z tutymi słowami wobswědču, zo nimamy žanu móc nad swojim žiwjenjom. Naša móc je w tym, kotryž slabeho posylni a sylneho woslabi.

K tomu jedyn příklad: Jedyn mi znaty, sylny a njewěrjacy muž mi praješe:

„Hdyž budu čuć, zo ze mnu ké kóncej dže, so sam zatřělu.“ A hlejće, Boža ručka, bě jeho zajala, zo njemože so wjace hibać a ani słowěka prajić. Tuž dyrbyeše na Boha čakać, doniž tón jeho z jeho bědy njewumóži.

My nohcemy swojeho blišeho sudzić, ale přewostajamy to našemu Knjezej Chrystusej. Wón budže wšitkich sudzić po prawdosći. Z tutej myslu so přihotujemy na puć do domizny. Wjeselmy so při tym, kaž slubjenaj na rjany džen kwasa.

K tomu pomhaj nam njebjeski Wótc, kotryž njebo a zemju wobknježi.

Wo zmysle žiwjenja

Někotre mysle z přednoška wikarki Renaty Kralac na Serbskim cyrkwiskim dnju 1972

Je to nuzne, zaběrać so ze zmyslom žiwjenja?

Derje móžu sej předstajić, zo někotři měnja:

„Prašenja za zmyslom žiwjenja? — To mi hišće ženje žane prašenje njeje bylo. K tomu ani chwile nimam a w tym tež žanoho wužitka njewidžu.“

A tola so mnozy — wosebje tež mladostni — z tutym prašenjom zaběraja. Čehodla so džensa znowa prašec? Dokelž na prjedawše wotmołwy filozofije, teologije, wědomostne a pobožne wjace njedosaħaja. Čłowske myslenje je so hluboko přeměnilo. Štož bě wčera dobre a připóznate, džensa wjace njeplaći.

Z cylej wobšěrnej problematiku njemóžu so tu zaběrać. Předewšëm

mi wot to dže, našu křesćansku wěru jako jednu wotmołwu na prašenje wo zmysle žiwjenja wopisać.

„Wěrić“ rěka dowěru mjeć, zo Bóh kóždoho čłowjeka lubuje, zo ma před Bohom tež to žiwjenje swój zmysl a hódnotu, hdžež čłowjekoj to snadž přěja. Při tym myslu na žiwjenje duchachorych.

Wěra je ta dowěra, zo mam runje tam něšto wot swojeho žiwjenja, hdžež sym jo swojemu blišemu woprowal.

Wěra je ta dowěra, zo móže moje chuduške žiwjenje (chude na swětnych kublach) boħate być přez lubosć.

Wěra dawa našemu žiwjenju wěsty zaměr a njeda so wot druhich mocow a ideologijow zaslepić. Při tym spominamy na bój wuznawarskeje cyrkwy, na Bonhoefera a druhich abo na wustupowanje bratrow Ber-

rigan w USA, kotrajž tam zmužiće wotpokazujetaj wójni we Vietnámje.

Dopějemy zaměr wěry? Chrystus ja nam tutón zaměr jasnje prajil:

Lubuj swojeho blišeho kaž sebję samoho.

Zohnuj toho, kiž tebe pokliwa.

Ciň dobrotu tomu, kiž tebe hidži.

My pak činimy, štož wšitcy činja w swojey sebičnosći a liwkosći. My so bojimy, kaž so wšitcy boja.

Při wšej swojey slabosći a hrěšnosći směmy wědžeć, zo ma Bóh nas lubo. Kaž je Bóh mje přiwzał w Chrystusu, tak tež mojeho blišeho lubuje, kotrehož dyrbju a móžu tež ja lubo mjeć.

Dopólnosć našeho žiwjenja, kotruž my sami sebi dać njemóžemy, dawa nam Bóh.

My wšitcy wěmy wo prjedawšim měnjenju, zo je křesćanska wěra kruće zwjazana z wěstym swětonahladom. Tak dyrbyeše Galilei swoje wědomostne póznaće zapřec, dokelž pozdaću přeciwo wěrje steješe.

Džensa my křesćenjo připóznawamy wědomostne teorije wo nastacu swěta. Wšitko so stajnje dale wuwywa — přiroda, towaršnosć, stratosfera a čłowjek samón. Rozprawu wo stworjenju swěta na přerich stronach Biblije nimamy po słowje brać, kaž by Bóh swět za sydom dnjow z ničeho stworil. Tak móžachu tehdom Israelića rěćec, kotřiž hišće naše džensniše wědomostne spóznaća njemějachu.

Z Biblije pak je zrozumić, zo je Bóh prima causa — to rěka: Bóh je tón přeni, zaklad wšeho, zaklad swěta. Bóh skutkuje we wšěm. Bóh skutkuje w naturskich zakonjach a a stawiznach čłowjestwa.

Kajke ma žiwjenje być, zo by zmysla měło?

Hladajmy na Chrystusa!

Po zwonkownym njebě jeho žiwjenje atraktiwne. Chrystus njeměješe žanych swětnych kublow. Hustodosć njewědžeše ani, hdže by móhl swoju hłowu položiť. Žane harmoniske swojbnje žiwjenje — a tola zbožowne žiwjenje, dokelž běše přezjednje z Bohom. Jězus běše konsekwentnje po Božej woli žiwy njestarajo so wo měnjenje ludži, wo nabožne předpisma. Moraliske zakony a socialne poměry wón překroči w lubosći k čłowjekam.

Što móžemy my činić? Stajnje chcemy wo tym přemyslować, hdyž so zhromadžujemy, zo bychmy Bože słowo słyšeli.

Tak tež džensa na našim cyrkwiskim dnju.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Htowny zamówitwy redaktor: superintendent Gerhard Wirth — Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1658).